

Sarmata

Szlachta sarmacka była bardzo konserwatywna (silne przywiązanie do tradycji i niechęć do zmian) i ksenofobiczna (człowiek niechętnie lub wrogo usposobiony do cudzoziemców i cudzoziemszczyzny albo obawiający się ich). Bardzo dużą rolę w życiu każdego odgrywała wiara, a wręcz dewocja (powierzchnowa, manifestacyjna pobożność). Prawdziwy szlachcic zajmował się rolnictwem i tylko z niego czerpał korzyści majątkowe. Handlowali tym, co wyprodukowali oraz drewnem z własnych lasów. Sarmacie nie przystawało mieszkać w mieście i zajmować się jakimkolwiek rzemiosłem i handlem detalicznym. Przez to też w tym okresie podupadały miasta, bo praktycznie rękodzieło zanikło (przedmiot wykonany ręcznie), a towary sprowadzano z zagranicy.

Niechęć do wszystkiego, co „niepolskie” i przywiązanie do miejsca urodzenia sprawiało, że choć modne w tym okresie było studiowanie na różnego rodzaju uczelniach, także tych zagranicznych, szlachta w tym czasie nie kształciła się i nie miała potrzeby poznawania świata. Z drugiej jednak strony ta zachowawczość sprawiła, że kiedy Europę zalała fala protestantyzmu, to w Polsce nie zauważono wzrostu zainteresowania nowym postrzeganiem religii.

Rozwinął się swoisty **mesjanizm** (pogląd religijno-społeczny, głoszący wiarę w nadejście Mesjasza, który przywróci narodom wolność i zbawi ludzkość), czyli przekonanie, że Polacy odgrywają ważną w Europie rolę polityczno-religijną. Do tego bardzo uwidocznił się kult Matki Boskiej mianowanej Królową Polski w 1656 roku. Co nawet dziś jest bardzo ważnym elementem polskiej mentalności religijnej, tylko w krajach Ameryki Łacińskiej tak bardzo jak u nas wielbi się Matkę Bożą.

W siedemnastym wieku sarmatyzm stał się już nurtem w kulturze, sztuce i obyczajowości. Sarmaci stworzyli własny styl ubierania, mieli swoją sztukę, literaturę i kuchnię. Wszystkie je

cechował przepych i rozmach. Bardzo ceniono sobie więzy rodzinne i utrzymywanie kontaktów towarzyskich. Bardzo popularne stały się wystawne przyjęcia, na których nie mogło zabraknąć jedzenia i wszelkiego rodzaju alkoholi, co prowadziło do częstych bójek. Sarmaci też uwielbiali się procesować, nawet o niewielkie rzeczy. Było to spowodowane dbałością o swój honor.

Kolejną bardzo ważną cechą sarmatyzmu było uprzejme odnoszenie się do kobiet, co bardzo wryło się w mentalności Polaków i do dziś widać tego pokłosie choćby w całowaniu kobiet w dłoń, czego praktycznie w krajach zachodnich się nie robi. Sarmaci stworzyli też własny nurt w sztuce widoczny głównie w malarstwie. Mieli też komponowane specjalnie dla nich utworzy muzyczne oraz pieśni chwalcące wielkość ich i ich przodków.

Pojawiło się też budownictwo charakterystyczne dla tego okresu. Duże obiekty wznoszone były w stylu gotyckim, ale domy i budynki użytkowe miały już własny styl. Do tego wszystko było bogato zdobione i wyposażane. Nawet pogrzeby dostawały niespotykaną dotąd oprawę, istic królewską. Potrafiły one trwać po nawet kilka miesięcy. Za trumną szła liczna procesja niosąca strój wojenny zmarłego, a jeśli był on bardzo bogaty i zasłużony dla lokalnej społeczności chowany był w miejscowym kościele, w którym budowano mu okazały grobowiec. Kiedy Europa weszła w tzw. epokę oświecenia i nabierała nowego rozpędu w Polsce głównie za sprawą szlachty nie dochodziło do zmian. Sarmaci tkwili w swoim konserwatyzmie, kraj zaczął podupadać gospodarczo i militarnie, a szlachta dalej się bawiła i popadała w coraz większe pijaństwo.

Pod koniec osiemnastego wieku Sarmaci kojarzeni już byli jedynie z pijakami i awanturnikami, a obalenie mitu o ich starożytnych korzeniach doprowadziło do całkowitego upadku tej grupy społecznej. Do tej pory Sarmata w wyobrażeniu Polaka to bardziej hulaka niż patriota. Ale prawie trzystuletnia historia szlachty sarmackiej odcisnęła wielkie piętno na kolejnych pokoleniach. To właśnie z tego okresu wywodzi się nasze poczucie wyjątkowości w świecie, obchodzenie świąt na bogato, rycerskość i odwaga.

TRUDNE WYRAZY

a. KONSERWATYWNY

.....
.....
.....

b. KSENOFOBIA

.....
.....
.....

c. DEWOCJA

.....
.....
.....

d. MESJANIZM

.....
.....
.....

Na podstawie powyższego tekstu wypisz cechy Satmaty:

a.
.....

b.
.....

c.
.....

d.
.....

e.
.....

f.
.....